

Oikaisuvaatimus perusturvalautakunnalle

Äänekosken kaupunki
perusturvalautakunta
Saap. 23/6/2020 Ark.merk.
Ohj. 614/06/00.00/2020
Käsitelty/...../20..... §...../.....

Oikaisuvaatimus koskien päätöstä: Perusturvalautakunta § 37 26.05.2020. Kuntalaisaloite:
Sumiaisten ja Konginkankaan terveysasemien toiminnan osittainen palauttaminen
1102/06.00.00/2019 PETUR

Vaatimukset:

1. Asia tulee käsitellä perusteellisemmin. Ylilääkäri Lukkarisen vastine on erittäin ylimielinen ja ylimalkainen. Osittain paikkansa pitämätön ja pääosin kopioitu suoraan aiemmista saman suuntaisista asioiden käsittely asiakirjoista. Kuntalaisaloitteen laajoihin näkökantoihin ei ole vastattu asiaan kuuluvalla perusteellisuuudella
2. Esittelyteksti antaa epäselvän kuvan aloitteeseen osallistuneiden kunnan jäsenten määrästä. Aloitteen paperilla allekirjoittaneet tulee laskea ja määrä ilmoittaa selkeästi.
3. Lukkarisen vastinetta on käsitelty laajemmin oikaisuvaatimuksen perusteluissa.
4. Asia tulee ohjata myös kaupunginjohtajan ja elinkeinoyksikön käsittelyyn, koska se koskee mitä suurimmassa määrin myös tätä toimialaa.

Reetta Korjonen
Konginkangas

Oikaisuvaatimus perusturvalautakunnalle

Oikaisuvaatimus koskien päätöstä: Perusturvalautakunta § 37 26.05.2020. Kuntalaisaloite: Sumiaisten ja Konginkankaan terveysasemien toiminnan osittainen palauttaminen 1102/06.00.00/2019 PETUR

Vaatimukset:

1. Asia tulee käsitellä perusteellisemmin. Ylilääkäri Lukkarisen vastine on erittäin ylimielinen ja ylimalkainen. Osittain paikkansa pitämätön ja pääosin kopioitu suoraan aiemmista saman suuntaisista asioiden käsittely asiakirjoista. Kuntalaisaloitteen laajoihin näkökantoihin ei ole vastattu asiaan kuuluvalla perusteellisuudella
2. Esittelyteksti antaa epäselvän kuvan aloitteeseen osallistuneiden kunnan jäsenten määrästä. Aloitteen paperilla allekirjoittaneet tulee laskea ja määrä ilmoittaa selkeästi.
3. Lukkarisen vastinetta on käsitelty laajemmin oikaisuvaatimuksen perusteluissa.
4. Asia tulee ohjata myös kaupunginjohtajan ja elinkeinoyksikön käsittelyyn, koska se koskee mitä suurimmassa määrin myös tätä toimialaa.
5. Valitusosoitteeksi on laitettu vain hallinto-oikeuden osoite, vaikka asiasta on lain mukaan ensin tehtävä oikaisuvaatimus perusturvalautakunnalle. Tätä oikaisuvaatimusosoitetta ei päätöksen tiedoksiannossa ole osoitettu.
6. Aloitetta on kannattanut yli 2% kunnan asukkaista, joten se tulee viedä kaupunginvaltuuston käsittelyyn. Perusturvalautakunnan päätöksessä ei ole minkäänlaista mainintaa jatkotoimenpiteistä aloitteen osalta.

Perusturvalautakunnan päätös asiassa:

”Perusturvajohtajan ehdotus: Perusturvalautakunnalle saatetaan tiedoksi kuntalaisaloite: Sumiaisten ja Konginkankaan terveysasemien toiminnan osittainen palauttaminen ja siihen annettu vastaus. Perusturvalautakunta painottaa ja vahvistaa, että osittainenkaan sairaan hoitajien ja terveyskeskuslääkäreiden vastaanottojen hajauttaminen Sumiaisiin ja Konginkankaalle ei ole perusteltua toiminnallisesti eikä taloudellisesti nykyisillä resursseilla.”

Heti alkuun on todettava, että tämä perusturvalautakunnan päätökseksi jäänyt perusturvajohtajan ehdotus ja väite ei tule perustelluksi, eikä asianmukaisesti käsitellyksi Lukkarisen vastineessa.

Perustelu vaatimuksille:

Hieman ihmettelemme, miksei perusturvalautakunnan jäsenistä kukaan tehnyt kokouksessa vaihtoehtoista ehdotusta esim. aloitteen vaikutusten laajemmasta selvittämisestä mm. elinvoiman kannalta? Ja mikäli tällainen ehdotus ei olisi saanut kannatusta, niin sitten olisi ollut perusteltua jättää myös eriävä mielipide. Ainakin nämä olisi merkkautettu kokouksen pöytäkirjaan, jos kerran asiaa kannattaa. Tiedossamme on, että yksityisesti useampikin perusturvalautakunnan jäsen ja kaupunginvaltuutettu on asian kannalla, mutta jostain syystä virkamiesten ehdotuksia ei uskalleta vastustaa.

Aloitteessahan on laajasti perusteltu asian vaikutukset elinvoimaan, joten se tulisi käsitellä myös tältä kannalta. Äänekosken kaupungissa on elinvoimayksikkö, jonka tehtävänä on:

"Äänekosken alueen elinvoiman vahvistaminen mahdollistamalla elinkeinotoimintaa, parantamalla kilpailukykyä ja lisäämällä työllisyyttä". Edelleen: "**Elinvoimayksikön päätehtävä on vastata kaupunkistrategian toimeenpanosta elinkeino- ja aluekehittämisen sekä työllisyyspolitiikan osalta**".

<https://www.aanekoski.fi/tyo-ja-yrittaminen/elinvoimayksikko>

Kaupungin tilinpäätöksestä 2019 sivuilta 64-67 löytyy tieto: "**Elinvoimayksikön vastuulla on kylien ja taajamien kehitystyön koordinointi.**"

Elinvoimayksikkö, joka toimii suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa, käytti viime vuonna rahaa 4 514 000 €, jolla syntyi 3 368 000€ miinusta tilinpäätökseen.

Olisiko syytä vaatia parempia tuloksia myös elinvoimayksiköltä?

<http://web28.aanekoski.fi/uusidyna/kokous/20201739-3-1.PDF>

Elinvoimayksikkö ansaitsisi laajemmankin kriittisen tarkastelun, mutta heitetään keskusteluun muutama avoin kysymys. Yksikkö toimii siis suoraan kaupunginjohtajan alaisuudessa. Onko elinvoimayksiköllä siis käytössään tämä 4,5 miljoonan euron budjetti epädemokraattisesti? Tiedämme, että kaupunginjohtaja vastaa toimistaan kaupunginhallitukselle, joten millaista informaatiota kaupunginhallitus on saanut elinvoimayksikön toimista. Muistutetaan vielä, että tilinpäätökseen 2019 tappiota syntyi 3,368 miljoonaa €, aiempien vuosien saman suuruusluokan tappioiden jatkoksi.

Entäpä tulokset? **Vaikka elinvoimayksikön vastuulla on kylien ja taajamien kehitystyön koordinointi, emme ole havainneet minkäänlaisia kehityspanostuksia Konginkankaan tai Sumiaisten entisten kuntien kehittämiseen.** Mikäli tällaisia on kuitenkin tietämättämme ollut, paljonko rahallinen panostus on ollut suhteessa budjettiin?

Asian esittelyteksti antaa epäselvän kuvan aloitteeseen osallistuneiden kunnan jäsenten määrästä. Aloitteen paperilla allekirjoittaneet tulee laskea ja määrä ilmoittaa perusturvalautakunnan tiedoksi. Koska aloitetta on kannatettu laajasti ja sen on allekirjoittanut yli 2 % kunnan asukkaista, tulee se saattaa myös kaupunginvaltuuston käsittelyyn.

Liitteessä lausunto syksyltä 2017. (toimitetaan myöhemmin)

Lukkarisen vastine Perusturvalautakunta 26.5.2020:

<http://web28.aanekoski.fi/uusidyna/kokous/20201755-4-3.PDF>

Lukkarisen perustelu ovat lähes identtiset (Copy Pastella tehty), kuin syksyllä 2017 ja lisäksi niihin on kopioitu terveysasemien lakkautuspäätöksen käsittelyn aikaisia lausuntoja. Tämä on mielestämme erittäin laiskaa ja ylimielistä.

Kaupungin toimintaa ohjaavista arvoista ensimmäisenä on myös aloitteessa laajasti käsitelty innovatiivisuus ja uudistumiskyky. Osoittaako tämä vastaus innovatiivisuutta ja uudistumiskykyä? Muutenkaan aloitteessa laajasti perusteltuihin arvonäkökohtiin, joiden kuuluisi ohjata kaikkea kaupungin toimintaa, vastine ei ota mitään kantaa.

Perusturvalautakunnan sisältä kuuluu myös puheita, joiden mukaan kokouksessa olisi aloitteen toteuttamista spekuloitu ”menemisellä taaksepäin”. Todellisuudessa tämä aloite veisi asioita tässä kaupungissa ja laajemmin koko maassa eteenpäin, kuten esim. YLE:n äskettäisessä raportissa kerrotaan:

”Monipaikkaisuuden tutkijat esittävät, että maaseutualueilla esimerkiksi terveyspalveluita olisi kannattavaa laajentaa kausiluonteisesti. Jotta hinta ei nousisi kohtuuttomaksi, ne voisi järjestää liikkuvina. Terveyspalvelut vietäisiin ruuhkaisimpina kesäkuukausina vaikkapa tyhjillään olevaan kyläkouluun, lähelle mökkiläisiä.”

<https://yle.fi/uutiset/3-11294021>

Äänekosken kaupunki korostaa useissa yhteyksissä kuuntelevansa asukkaitaan, mutta todellisuudessa laajan 472 kunnan jäsenen kannatuksen saanut yhdeksän sivuinen selvitys ja aloite kuitataan muutaman rivin copy paste- vastauksella.

Ymmärrämme että jotkin aloitteen esittämät faktat saattavat kiteytyä Lukkarisen toimiin henkilönä. Ne ovat kuitenkin faktoja. Mielestämme virheellisten väittämien esittäminen lausunnoissa (Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja kansanedustaja Juho Kauton valtuustoaloite) 22.11.2017 perusturvalautakunnalle, 4.12.2017 kaupunginhallitukselle ja 11.12.2017 kaupunginvaltuustolle eivät ole virkavastuulla toimivalta ylläääriltä aivan kevyitä asioita.

Kuntalaisaloitteeseen tehdyssä copy paste- vastauksessa vain muutamat selvät valheet syksyltä 2017, mm. tilojen sopimattomuudesta ja niiden aiheuttamista kustannuksista on poistettu. Samoin väite hoitotarvikejakelun aiheuttamasta kustannusten lisääntymisestä ja väite hoitajavastaanottojen vähenemisestä on poistettu. Enää ei myöskään väitetä, ettei tällaisia terveydenhuollon tiloja olisi lainkaan olemassa.

Perusturvalautakunnan 26.5.2020 saaman vastauksen säästöihin viittaavaan kohtaan toteamme edelleen aloitteessa selvästi kerrotun, näiden säästöjen syntyneen täysin Suolahden terveysaseman lakkautuksesta. Sumiaisten ja Konginkankaan terveysasemien tilat on ehkä siirretty jonkun muun kaupungin yksikön ylläpitokustannuksiksi, mutta se ei aiheuta kaupungin talouteen säästöjä. Innovatiivista ja uudistumiskykyistä olisi ja siten **ehdotammekin näiden tilojen ylläpitokustannusten siirtämistä elinvoimayksikön vastuualueelle**

elinvoiman ja aluekehityksen nimissä. Sen jälkeen terveystoiminnot palautettakoon perusturvan vastuualueen kustannuksina (kuten aloitteessa on selvitetty, näin kustannuksia ei tule lainkaan. Pitkällä aikavälillä, syntyy sen sijaan säästöjä).

On aivan selvää, että tämä koko asia ei ole ainoastaan terveydenhoidollinen, vaan liittyy laajasti aluekehitykseen.

Lukkarisen lausunto kohta kohdalta:

"Samanaikaisesti vastaanottotoiminnan prosesseja kehitettiin tiimimallilla ja päiväpoliikklinikka toiminnalla. Tämän kehitystyön positiiviset vaikutukset ovat alkaneet näkyä hoitojonojen lyhentymisinä ja vastaanottoaikojen saamisen helpottumisena."

- Tässä linkissä esimerkki Äänekosken tilanteesta:

<https://www.is.fi/kotimaa/art-2000005967053.html>

- Tässä linkissä on laajemmin otettu kantaa terveydenhoidon johtamiseen.

Kuulostaa varsin tutulta Äänekoskellakin: <https://www.is.fi/taloussanomart-2000006266946.html>

- Koronan vaikutukset lääkärikäyntien vähenemiseen ovat ilmeiset, joten juuri nyt tilannetta ei voi verrata normaaliaikaan.

- Sopimusteknisesti hajauttamispäätös on syntynyt lain mukaan. On aivan toinen asia, onko hajauttamispäätös Äänekosken kaupungin toimintaa ohjaavien arvojen mukaista.

"Terveyskeskuslääkärin ja sairaanhoitajan/terveydenhoitajan vastaanottojen hajauttaminen sivutaajamiin ei ole mahdollista nykyisillä resursseilla. Nykyisessä toimintamallissa vastaanottopalvelujen prosessi on suunniteltu lääkäri – hoitaja työpareille. Tätä työtä tukevat moniammatillisesti konsultoivat tiimit ja tukipalvelut sekä laboratorio ja kuvantaminen. Hajautetussa mallissa moniammatilliset konsultaatiot ja tukipalvelut jäisivät Äänekosken terveysasemalle ja kuntalaiset joutuisivat kuitenkin käymään Äänekosken pääterveysasemalla."

- Kuntalaiset haluavat saada terveystoimintatilat nimenomaan hajautetusti ja käydä tarpeen vaatiessa lisäksi Äänekosken pääterveysasemalla. Minkä vuoksi Yli-lääkäri ja perusturvalautakunta eivät halua järjestää terveystoimintatiloja, niin kuin ihmiset haluavat ne saada? Olisiko asialla jotain tekemistä yllä taloussanomien artikkelissa kuvatun huonon ja hierarkisen johtamisen kanssa?

” Huono johtaminen on merkittävin terveydenhuollon ongelma. Se on syy siihen, miksi ala on niin rikki, Perttu sanoo.

– Johtaminen on tärkeämpi kysymys kuin hoitajamitoitus tai hoitajien palkat, vaikka olen sitä mieltä, että niin lähi- kuin sairaanhoitajat saavat liian vähän palkkaa.

Suoraa puhetta. On pakko pyytää perusteluja. Jos johtaminen on noin huonoa, miten siihen on päädytty ja miksei sitä muuteta?

– Johtamismalli on todella hierarkkinen eikä sitä juuri uskalleta haastaa. Nuoret lääkärit ja hoitajat alistuvat, koska kukaan ei halua hankalan työntekijän mainetta, hän sanoo.

– Johtajaksi nousee usein sillä, että on riittävän kauan töissä. Jos on erikoislääkäri tai erikoissairaanhoitaja, aina parempi. Saati jos olet tehnyt tutkimusta ja olet dosentti. Tämä on kuitenkin ihmisten johtamista eikä erikoislääkärin titteli tee kenestäkään automaattisesti hyvää ihmisjohtajaa, Perttu sanoo.”

- Aloitteessa on esitetty, kuinka nykYTEKNOLOGIALLA AVULLA VOIDAAN KONSULTOIDA ÄÄNEKOSKEN PÄÄTERVEYSASEMAA.

- Ruuhkautuminen johtuu ylilääkäri Lukkarisen vastuulla olleen sairaalan toiminnallisuus hankkeen epäonnistumisesta. Näin ollen Lukkarinen on jäävi kirjoittelemaan copy paste -lausuntoja aloitteen vaatimiin uudistuksiin.

”Sumiaisissa ja Konginkankaalla on laboratorion näytteenottopalvelua kahden viikon välein. Palvelu on suunnattu toistuviin seuranta tarpeisiin. Arjen tuen palveluissa tarjotaan kotihoitoa lähipalveluna sekä seniorineuvolan avointa vastaanottoa vuoroviikoin tiistai- ja keskiviikkoisin Konginkankaalla ja Sumiaisissa. Seniorineuvola tarjoaa ennaltaehkäisevää palvelua yli 65-vuotiaille ja omaishoitajien hyvinvointitarkastuksia. Lisäksi tehdään yli 75-vuotiaiden ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä. Kouluterveydenhuolto toteutetaan Konginkankaan ja Sumiaisten kouluilla terveydenhoitajan viikoittaisilla käynneillä.”

- Hyvin johdettuna, nämä toiminnot voidaan yhdistää aloitteen esittämiin parannusehdotuksiin. Ne voivat myös luontevasti tukea toisiaan. Mikäli osaamisvajetta löytyy tämän kohdan johtamisesta tai toteuttamisesta kehottamme perusturvalautakuntaa tarttumaan välittömästi korjaaviin toimiin ja osaamisvajeen puutteiden paikkaamiseen.

"Perusterveydenhuollon palveluja voidaan kehittää etäyhteyksillä tapahtuviin potilaiden kohtaamisiin. Uudet tekniset mahdollisuudet luovat tietoturvallisia etäyhteyksiä, joiden kautta voidaan järjestää sairaanhoitajien ja terveyskeskuslääkäreiden vastaanottoja. Äänekosken terveystalouksissa on otettu käyttöön sekä Teams että Videovisio yhteydet, jotka soveltuisivat käytettäväksi näihin palveluihin. Hoitotarvikejakelua voidaan laajentaa sivutajamiin nykyisten toimintojen kautta."

- Nämä ovat aloitteen esittämiä kehitysehdotuksia

"Kuntalaisaloitteessa on mainittu terveystalouksen odotustilojen ruuhkautuminen. Ajoittaista ruuhkautumista on esiintynyt ensiavun ja laboratorion näytteenoton aulassa. Ajanvarauksen käyttöönotto laboratorion näytteenotossa ja tilajärjestelyt aulassa ovat korjanneet tilannetta."

- Perusturvalautakunnassa on useaan kertaan etsitty ratkaisua odotustilojen ruuhkautumiseen. Hankkeeseen ei ole kuitenkaan löytynyt varoja. On perin kummallista, että virkavastuulla toimiva ylilääkäri väittää ongelman kadonneen ja vähättelee sitä. Perusturvalautakunnan tulisi olla hyvin tietoinen, että kyseessä ei ole ajoittainen ruuhkautuminen ja että asia ei ole korjaantunut.**

<https://aksa.fi/terveyskeskuksen-paivystysaulan-sumppu-puretaan-laboratorio-siirtyy-fysioterapiatan-tiloihin/>

<https://aksa.fi/terveyskeskuksen-tilamuutokset-jaavat-toteuttamatta/>

"Osittainkaan sairaanhoitajien ja terveyskeskuslääkäreiden vastaanottojen hajauttaminen ei ole perusteltua toiminnallisesti eikä taloudellisesti nykyisillä resursseilla. Joukko- ja asiointiliikenteen kehittämisellä voitaisiin parantaa perusterveydenhuollon palvelujen saavutettavuutta."

- Copy paste väite, joka ei pidä paikkaansa. On aloitteen allekirjoittajien aliarvioimista toistaa tätä väittämää.

- Liikenteen kehittäminen ei ole realistinen vaihtoehto. Aloitteen toimet sen sijaan on.

- Korostamme, että asukkaiden selkeä tahtotila on saada terveystalouksien lähipalveluina.

"Lisäksi tiedetään, että työntekijöiden yksintyöskentely pienillä asemilla ei lisää työntekijöiden työhyvinvointia lähityöyhteisön ja sen antaman välittömien tukimahdollisuuksien puuttuessa. Tällä asialla ei voi perustella eikä ennakoita mahdollista työntekijöiden sairauspoissaolojen vähenemistä."

- Aloitteessa on kuvattu Äänekosken pääterveystalouksen ruuhkautumista ja siellä olevaa massiivista sairauspoissaolojen ongelmaa, joka on ylilääkäri Lukkarisen vastuulla. Aloitteessa on nimenomaan yritetty kuvata keinoja, joilla pääterveystaloukselta poistuu yli 2000 asiakkaan paine.**

- **Perusturvalautakunnan ja ylilääkärin tulisi olla erittäin huolissaan sairauspoissaolojen valtavasta määrästä pääterveysasemalla**
- Äänekosken kaupungin henkilöstöllä oli sairauspoissaoloja vuonna 2019 keskimäärin 17,4 päivää henkilötövuotta kohti. **Perusturvatoimialalla luku oli 20,8 ja muilla toimialoilla yhteensä 14,7.**
- **Merkittävän suuri sairauspoissaolojen ero perusturvan toimialalla muihin yksiköihin verrattuna kertoo huonosta johtamisesta ja henkilöstön ylikuormittumisesta. Samanlaisen viestin huonosta johtamisesta ja ylimielisestä suhtautumisesta kuntalaisten huoliin antaa valitettavasti myös tämän kuntalaisaloitteen käsittelyprosessi.**

https://www.aanekoski.fi/kaupunki/kaupungin-info-ja-yhteystiedot/perusinfo/Liite_2_Henkilöstoraportti_2019.pdf

"Työturvallisuuslaki (29 §) määrittelee yksintyöskentelyn veloitteet työnantajalle. Yksintyöskentelyä ei voi suositella terveydenhuoltotyössä."

- "29§ Yksintyöskentely

Työssä, jossa työntekijä työskentelee yksin ja johon siitä syystä liittyy ilmeinen haitta tai vaara hänen turvallisuudelleen tai terveydelleen, työnantajan on huolehdittava siitä, että haitta tai vaara yksin työskenneltäessä vältetään tai se on mahdollisimman vähäinen. Työnantajan on myös työn luonne huomioon ottaen järjestettävä mahdollisuus tarpeelliseen yhteydenpitoon työntekijän ja työnantajan, työnantajan osoittaman edustajan tai muiden työntekijöiden välillä. Työnantajan on myös varmistettava mahdollisuus avun hälyttämiseen Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä yhteydenpidosta, yhteydenpitolaitteista ja muista turvallisuuteen liittyvistä järjestelyistä eri toimialoilla ja tehtävissä, joissa työskennellään yksin."

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738>

- Lainkohdassa mainittu yksintyöskentelyyn liittyvä ilmeinen haitta tai vaara turvallisuudelle ja terveydelle tarkoittaa esim. korkealla tapahtuvaa teline työskentelyä tai huoltotöitä säiliöissä, joihin liittyy hapen saannin vaarantuminen. Asiakaspalvelutehtäviin, jollainen myös terveysaseman toiminta on, ei sisälly lain tarkoittamaa ilmeistä haittaa tai vaaraa.

- Laista ei löydy Lukkarisen mainitsemaa väittämää, ettei yksintyöskentelyä voi suositella terveydenhoitotyössä.

- Sumiaisten ja Konginkankaan terveysasemien toimintaa on pyöritetty aloitteessa mainitulla henkilöstö määrällä aiemminkin vuosikymmeniä. Se oli asukkaiden ja työntekijöiden mielestä erittäin toimiva systeemi.

- Kuitenkin, aloitteen ehdottamilla toimilla työskennellään osittain yhtä aikaa lääkärin kanssa ja laboratorion näytteenoton kanssa. Nämä ja esim. siivous, kouluterveydenhoitajan toimet yms. voidaan taitavalla työjohtamisella järjestää eri päiville siten, että yksintyöskentelyn määrä on mahdollisimman pieni.

- Lisäksi aloitteessa mainittu ja myös Lukkarisen lausunnossa kuvatut yhteydenpitotavat takaavat täysin turvallisen ja laadukkaan työskentelyn. Nämä takaavat myös mahdollisuuden konsultoida pääterveysasemaa hoidollisissa asioissa ja siten hoidosta tulee mahdollisimman tasalaatuista.